

מטרת החברון דמוקרטית - המחלקה לנתיבות תורניות

ג ל י ד נ ה ת ל ע ר ו ך ב פ ר ש ת ה ש ב ד ע
ע"פ הגלידות של בוחמה ליברביץ - שנת העשרים

=====

20

ר"א י' - כ"א

ע.ק.ב (תשכ"א)

א. י': כי הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה
לא כארץ מצרים היא אשר יצאתה משם

רש"י (פל פי טפרי) ז"ל לא כארץ מצרים היא:
אלא טובה הימנה, ובאמרה הבטחה זו לישראל ביציאתה ממצרים, שהיו אומרים שמה לא
בבוא אל ארץ טובה וישנה כזו.
יכול בגנותה הכתוב מחבר, וכך אמר להם: לא כארץ מצרים היא ולא רעה קומצת?
ח"ל: (במדבר י"ג כ"ב) "וחברון שבע שנים נבנתה לפני צוען מצרים". אךט אחד
בבואן, וזה בנה צוען למצרים בבר וחברון לכבוען. דרך ארץ אדם בונה את הבנה ואחר
כך בונה את הכעור, שפסולתו של ראשון הוא ברתן בשני, ובכל מקום החביב קודם; וזה
למה סחברון ימה מצוען.
ומצרים משובתה מכל הארצות שבאמר (בר' י"ג) "כגן אלהים בארץ מצרים", וצוען שבה
מצרים היא שהיו מקום מלכות, מכך הוא אומר (ישעיה י') "כי היו בצוען שריו".
וחברון פסולתה של ארץ ישראל, לכך הקצוה לקבורת מנצח, ראש"כ היא יפה מצוען.
ובכתובות (דף קי"ב) דרשו בענין אחר: אפטר אדם בית לבנו הקטן ואחר כך
לבנו הגדול? אלא שטבורה (=בנויה בכל טוב, מרובה לשון פרי) על אחד מטבורה בצוען.

ד"ה והטקית ברגלך:
ארץ מצרים הייתה צריכה לחביא מיה מנילוט ברגלך ולהטקתה, צריך אתה לבדד מטבתך
ולעמול, והבמחך שותה ולא הגבוה, ואתה מעלה המים סן הנסוך לגבוה, אבל זו -
למטר השמים תשתה מים
אתה יטן על מטתך והקב"ה משקה במדך רגבוה גלוי ושאינו גלוי כאוהד,
ד"ה כגן הירק
שאיך די לו בגטמים ומטקין אותו ברגל ובכחין.

רשב"ט ד"ה כי הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה לא כארץ מצרים

כן שיטת פרטיות הללו: צריכים אתה למסור את מצרות ח' אלוהיכם, כי הארץ הזאת
טובה מארץ מצרים לשומרי מצרות, ורעה מכל הארצות ללא שומריה.
כי הארץ אשר אתה בא שמה אינה כארץ מצרים, שאין צריכים למטר, בין טובים ובין
חטאים, במורח הסקנת טדותיהם יש להט לחם, אבל ארץ ישראל - אם אתם שומרים מצרות,
עניי ה' אלוהיך בה, להטקתה במטר השמים, מראשית השנה ועד אחרית השנה, לחת
מטר בעת הצורך.
"והיה אם שמעו השמעו, ונתתי מטר וגו'" והואכלו לשובעבלא טורח, ואט לאו -
"ועצר את השמים ולא יהיה מטר"

(ע"פ החוצאה המדעית של רזין. באוטטיט טלבו
בפלו כאן בדברי הרשב"ט טעויות וחוספות).

רמב"ן ד"ה לא כארץ מצרים היא

אלא טובה הימנה (ומביא דברי רש"י ע"פ הספרי וכן דברי רש"י סתוך גם' כחברות
והח"כ ממסיד):
רפוטטו של מקרא בדרך האזהרה-באטרו, שאמר לחם (פסוק ח') "ונמרתם את כל
המצרות... וירשטת את הארץ... ארץ זבת חלב ודבש" כי ה' יתן מטר ארצתו בסתר
והארץ תתן יבולה, אבל דעו לכם, שאינה כארץ מצרים להטקת אותה ברגל סן היוצרים
ומן האבנים כגן הירק, רק היא ארץ היריה ובקשרת למטר החמים ושתה מים, לא בענין
אמר, וצריכה שידרש ה' אותה תמיד במטר, כי היא ארץ צמאה מאד וצריכה מטר כל
השנה, ואט תעברו על רצון ה' ולא ידרש אותה בגטמי רצון, הנה היא רעה מאוד,
לא חזרע ולא תצמיח, ולא יעלה בה כל עשב בהרחה.

והחזר ויפוט כל זה בפרשה השבייה, "כי אם קומעו השמעו אל מצותי... ונתתי
מטר ארצתו בעת יורה ומלקוט", תמיד, ואט לאו השמעו "ועצר את השמים ולא יהיה
מטר".

והנה הפרוט הזו תחזיר בטנהגד של עולת, ומטבה נלמד כי אע"פ שהכל ברשותו
ובשל בעניי ה' יתהרץ להאביד יוחבי ארץ מצרים ולהרבות בהירותם ויאוריהם, אבל
ארץ כבוען חייבו יתנו מהרה, וליא יתן בה שמרות עוזר...

- 1 x) מה בנה העמדה זה מול זה - של מצויות וכבוען - ללמדנו לפי דעת
כל יתנו יחלטת הפרשטיט?
- 2) הנה לטי הקטר הפסוקים (בפרק כולו) וראה הכתוב את מצבה זה של ארץ
ישראל כהיורה לשאב מצויות כפעלתה את הצמחת?

٪

- × (3) לשט מה מוסיף הרמב"ן בסוף דבריו את המלים "והנה הפרטת הזאת תזהיר במבנהגו של עולח" - ממני איזו אי הבנה של הפסוקים רצה למנענו?
- (4) הוא ראה מדברי התורה ומדברי נביאים למה סאמר הרמב"ן "ובקל בעיני ה'...". הייבו לחלות זו של מצרים ברצון ה'?
- (5) חסבר, כיצד אין פסוקים י' - י"א סותרים לבואר בפרשתנו פרק ה' פסוק ז'?

ב. י"א: והארץ אשר אתם עוברים שמה לרחתה ארץ הריו ובקעות למטר הטמים תתה מיו

רס"י ד"ה חריו ובקעות: מטובח ההר מן המיטון, שהמיטון - בבית כנר אתו דורע כור, אבל ההר - בית כור ממנו חמשת כורין: ארבע מארבע טפועין ואחד בראשו.

- (1) חסבר מה קטה לו ומצריך פירוט זה?
- (2 ×) כיצד מתגבר על קחי"זה הרמב"ן בפרוטו שהובא לעיל?

רס"ג ד"ה ובקעות: חן מיטון

(3) מה ראה רס"י לפרט מלח, זו כאן, ולמה לא פרט כבר למני כן בפרשתנו (ח' ד') "עיבות ותחומות ורצאות בבקעה ובתה"ל?"

חעמק דבר ד"ה למטר הטמים תתה

אפילו לטתות נדרטיט למטר הטמים.

× (4) במה סומח בעל העמק דבר כאן מפסומו של מקרא?

ג. רחיה אט טמע חסמער -

ברכות י"ד ע"ב:

...בדין הוא שחקדיט "טמע" ל"והיה אט טמע", טזה ללמד וללמד ולעטרת; "רחיה אט טמע" ל"ויאמר", טזה יט בה ללמד ולעטרת, "ויאמר" אין בה אלא לעטרת בלבד.

חוכח דברי הגמרא האלה מתוך דברי הפסוקים בפרשיות הללו?

ד. שאלות ודרוקים ברש"י:

(1) י"ד ד"ה בעתו בלילות, שלא יטריחו אתכם; ד"ה בעתו, בלילי טבתות טחכל מצוייך בבחיהט.

חרא"ם מקטח: מנא ליה לחז"ל למדרס חכי, דלמא מאזי בעתת? בעת טחן צריכין לזרעיה, ולא בעת טחם מציקים להם, חזו היא מטמעותח טל "בעתו"?

(2) " " ואספת דגבך: אחה תאספנו אל הבית ולא אויבך, כעבין טנאמר (יטעיה ס"ב) "אט אתן את חגבך ענד מאכל לאויביך... כי מאספיו יאכלוהו", ולא כעבין טנאמר (טרוטטיט י') "והיה אט זרע יוראל...".

(3) ט"ו ד"ה רחתי עחב בטוין: טלא תצמרך לחוליקט למדבוירח. ד"ה: טתויה גודז חבואתך כל ינות חגטמיט ומטליך לפני בהחונך ואתה מרבע ירך ממנה טלוחיט יוט קודט לקציר ואיבה פוחחת מדבנה

×× (א) מה קטה לו בפסוקנו?
 (ב) מה החבול חבין טבי פרוטיו?
 (ג) מקובלנו, טאין רט"י טביט טבי פרוטיט לד"ה האחד, אלא אט כן לא מצא יטוב טלא לקוטיטו לא בראטון ולא בטבי.
 חסבר מהי וולחת כל אחד?

הטאלות המסומנות × קטות והמסומנות ×× קטות ביותר, לפתור כ"א למט הבנתו.

טאלות וגט וטורבות יח טלוח לז"ר ג. ליברביץ, ירוחליט